

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДІВ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Носаченко М. П., Бутова В. С., Карпов В. Є. Зборовська Т. В.*

ТОВ "ХФП "Здоров'я народу", м. Харків, Україна

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Особливістю виробничих підприємств, у тому числі фармацевтичних є не тільки здійснення підприємницької діяльності, але й виготовлення продукції такої якості, що відповідає заданим їй вимогам. Тому, для таких організацій істотно важливо мати можливість постійного розвитку.

Впровадження систем управління якістю дозволяє організаціям адаптуватися до сучасних умов життєдіяльності, забезпечуючи їх розвиток і можливість створення партнерських зв'язків з закордонними споживачами.

Фармацевтичні підприємства систематично використовують методи та інструменти удосконалення виробництва один з яких є метод "ощадливого виробництва". "Ощадливе виробництво" – концепція, що створена на основі впровадження підходів, спрямованих на економію ресурсів. Тому вона відкриває можливість компаніям виготовляти високоякісну продукцію, без залучення додаткових витрат та економії задіяних ресурсів.

Метою даної роботи є аналіз методу одноразової поставки сировини з точки зору його економічної ефективності. В основі роботи було використано аналіз витрат матеріальних ресурсів фармацевтичного підприємства на вхідний контроль субстанції діючої речовини за плановий період.

Визначення економічної ефективності процесів організації потребує визначення досліджуваних показників, що характеризують ефективність виробничого процесу. Одним із таких показників є рентабельність – величина, яка характеризує відношення суми отриманого прибутку до суми витрат, залучених в процесі виробництва продукції. Рівень рентабельності визначається за формулою:

$$P = \frac{\Pi}{B} \times 100\%$$

Основними і найбільш вагомими витратами при виготовленні лікарських засобів є: придбання лікарської сировини та допоміжних речовин і матеріалів, а також витрати на аналіз їх якості. Складовою, що в найбільшій мірі характеризує суму витрат аналізу речовини – собівартість реагентів, використаних для підтвердження тотожності досліджуваної субстанції. Не менш важливою складовою витратної частини, при дослідженні лікарських засобів, є також затрати на аналіз готової продукції.

Розрахунок економічної ефективності здійснювався на основі субстанції лікарської речовини, яка надійшла до фармацевтичного підприємства, та використовувалася для виготовлення лікарських засобів у 2018 році. За даними, отриманими методом обліку товарно-матеріальних цінностей, на підприємство поступило 69 кг досліджуваної субстанції, (вартість якої склала 1800000.00 грн), в кількості поставок рівним 10, з яких, за рахунок постачання речовини в малих кількостях, відбувалися декілька кратні поставки АФІ однієї і тієї серії. Так, наприклад, серії №1 та №2 надходили до підприємства у кількості 4 та 2 разів відповідно.

Згідно методик аналізу представлених в ДФУ щодо досліджуваної речовини, підраховано, що загальна кількість грошових коштів, потрібних для проведення вхідного контролю субстанції склала 3972.25 грн. Кількість аналізів, що проводилися за 2018 рік дорівнює 10. Загальні витрати на всі аналізи субстанції, за досліджуваний рік, склали 39722.5 грн. (Рис.1).

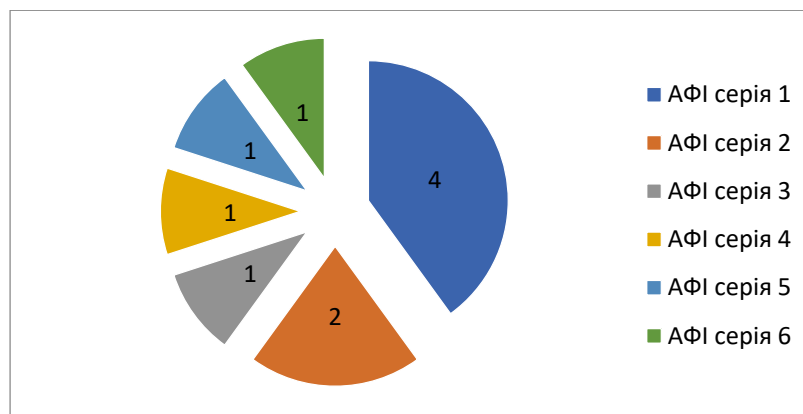

Рис. 1. Кількість поставок серій АФІ, що надійшли за 2018 рік.

За даними про виконання плану виробництва, за 2018 рік було виготовлено 137 серій препарату. Аналіз однієї серії готового лікарського засобу коштує 4000 грн. Загальний об'єм виготовленої продукції за досліджуваний період – 1370000 упаковок готового лікарського засобу, прибуток з продажу яких склав 9600000 грн. (Рис.2).

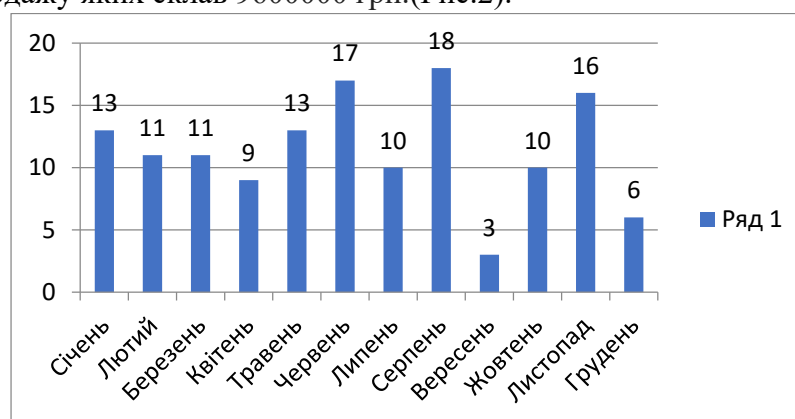

Рис. 2. Кількість виготовлених серій препарату за 2018 рік.

Розраховуючи рентабельність для методу декількакратних поставок отримуємо:

$$P = \frac{9600000}{(1800000.00 + 39722.5 + (4000 * 137))} * 100\% = 402\%$$

Користуючись основним принципом концепції "ощадливого виробництва" – виключення надлишкових робіт, які створюють додаткові витрати, не знижуючи якість продукції, запропоновано використовувати метод одноразового постачання потрібної кількості сировини, попередньо розрахованої згідно річного плану виготовлення лікарського засобу. Таким чином, організація буде витратити менше коштів на аналіз активного фармацевтичного інгредієнту, при цьому якість виготовленої продукції залишиться незмінною.

$$P = \frac{9600000}{(1800000.00 + 3972.25 + (4000 * 137))} * 100\% = 408\%$$

Концепція "ощадливого виробництва" з цього погляду має велике значення для підприємства, оскільки не тільки забезпечує якість виготовленої продукції, але й є економічно ефективною за рахунок мінімізації витрат виробництва.

Ефективність впровадження методу одноразової поставки сировини як складової концепції ощадливого виробництва характеризується досягненням таких результатів:

- уникнення ситуацій простоїв виробництва, які виникають через несвоєчасне придбання та постачання субстанції діючої речовини;
- зниження статті "Витрати" за рахунок зменшення кількостей аналізу.